

מעקב הומניטרי מרס 2010

סקירה כללית

90 בתים פלסטיניים בקירוב מיועדים להריסה בשכונת בוסתן בסילוואן שבירושלים המזרחית. הודעות שישראל פרסמה לאחרונה ביחס לסילוואן ליבו את המתחים בירושלים המזרחית. תצלום - OCHA.

ההסלמה הפתאומית באלימות בשטח הפלסטיני הכבוש (שפ"כ) בחודש מרס מדגישה את השבריות הכוללת של המצב, ואת פגיעותה של האוכלוסייה האזרחית. האלימות הישראלית-פלסטינית הביאה למספר הגדול ביותר של נפגעים פלסטינים (מקרי מוות ופציעה גם יחד) בחודש נתון מאז סוף מתקפת "עופרת יצוקה".

בגדה המערבית הביאו מהומות ותקריות אחרות להרג של ארבעה פלסטינים ולפציעתם של 349, בנוסף על 44 מקרי פציעה של אנשי הכוחות הישראליים. עימותים בירושלים המזרחית, בין מפגינים פלסטינים למשטרה הישראלית, הביאו לפציעות נוספות. אף שהגורם המיידי לעימותים הייתה חנוכת בית-כנסת בעיר העתיקה, ובעקבותיה קריאות מצד מספר מנהיגים פוליטיים פלסטינים "להגן" על מסגד אל אקסה, היו גם גורמים אחרים שתרמו למתיחות המחריפה. אלה כללו שורת החלטות, דיווחים והצהרות בנוגע להרחבת ההתנחלויות בירושלים המזרחית, שאחת מהן תגרום להריסת נרחבות של בתים פלסטיניים. הקמתן והרחבתן של התנחלויות בשפ"כ אינה חוקית מתוקף החוק הבין-לאומי, ובנוסף נודעת להן השפעה הומניטרית משמעותית על האוכלוסייה הפלסטינית, לרבות צמצום המרחב הזמין למתן מענה לצרכים פלסטיניים.

הנושאים בגיליון זה:

הגדה המערבית: עלייה חדה במספר הנפגעים • דאגה לנוכח תוכניות להרחבת ההתנחלויות בירושלים המזרחית • הגבלות חמורות על הגישה לירושלים המזרחית ולמספר קהילות פלסטיניות בבקעת הירדן • ההתפתחויות האחרונות בנוגע לגדר • סקר חדש של האו"ם מגלה רמות גבוהות של חוסר ביטחון תזונתי ותת-תזונה של ילדים בקהילות רועים בשטח C • עדכון בנושאי הריסות בתים וצווי הריסה, הפסקת עבודה וגירוש.

רצועת עזה: הסלמה משמעותית באלימות מביאה לעלייה במספר הנפגעים • דאגה לנוכח הוצאה לפועל של גזרי-דין מוות • יבוא אל עזה • תנועת בני-אדם אל תוך עזה וממנה נותרת מוגבלת; מעבר רפיח נפתח באופן יוצא מן הכלל למשך חמישה ימים • יוזמה חדשה מעודדת שימוש בחומרים ממוחזרים • צוות מפרקי המוקשים מטעם האומות המאוחדות מתחיל בכיפוף מבוקר של נפלי תחמושת.

ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש: נתונים בנושא הגנה על ילדים • מזכ"ל האו"ם ותת-המזכ"ל לעניינים הומניטריים מבקרים בשפ"כ • גישה הומניטרית • עדכונים בנושא הליך הפנייה המשולב (CAP 2010) וקן החירום ההומניטרית (HRF)

למיזם ביוב של האו"ם, חלפים לתיקון ולתחזוקה של רשת החשמל, והמשך יבוא הזכוכית הדרושה לתיקון חלונות מנופצים. כמו כן, החודש הודיעו הרשויות הישראליות למזכ"ל האו"ם כי בקרוב תאושר כניסתם של החומרים הדרושים לסיום מיזם הדיור של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם (150 יחידות דיור). צעדים אלה, מבורכים ככל שיהיו, עדיין רחוקים מלתת מענה הולם לצרכים הקיימים בשיקום ובנייה מחדש. השלמתו של מיזם הדיור של סוכנות הסעד והתעסוקה, למשל, תיתן מענה לפחות מאחוז אחד מצורכי הדיור בעזה. כמו כן, לא די באמצעים אלה לעצור את התמוטטות המגזר הפרטי, או למנוע את המשך שחיקתם של אמצעי המחיה.

תת-מזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים, מר ג'ון הולמס, ביקר החודש בישראל ובשטח הפלסטיני הכבוש והדגיש בדבריו כי "יש לתת לאנשים הזדמנות לחיות בכבוד ולנהל חיים נורמליים. כדי שזה יקרה, לא די בשיפורים זניחים פה ושם. לשם כך דרושים שינויי מדיניות רדיקליים יותר. בעזה יש לפתוח מחדש את המעברים פתיחה מלאה; בגדה המערבית, יש לעצור הריסות וגירושים לא חוקיים ולהתיר פיתוח טבעי בירושלים המזרחית ובשטח C".

גם ברצועת עזה ניכרה עלייה משמעותית במספר הנפגעים. רוב הנפגעים הפלסטינים (ארבעה הרוגים ו-39 פצועים), וכן נזקים לבתים אזרחיים ולרכוש חקלאי, היו תוצאה של סדרת תקיפות אוויריות של חיל האוויר הישראלי. התקיפות האוויריות בוצעו בעקבות מותו של אזרח זה, שהועסק בחקלאות בדרום ישראל, מפגיעת טיל שירו פלגים פלסטינים. אף שהיה זה ההרוג הראשון בישראל מירי טילים מאז סוף מתקפת "עופרת יצוקה", ירי טילים בלי הבחנה מעזה נמשך זה שנים, מסכן את חייהם של אזרחים ישראלים החיים לאורך הגבול וחושף אזרחים פלסטינים לסכנתן של פעולות עונשין ישראליות. בנוסף, נהרגו החודש שלושה חיילים ישראלים בעימותים עם חמושים פלסטינים ושלושה חיילים אחרים נפצעו.

המצור הישראלי על עזה נמשך, והביא עקב כך להחרפתם של תנאי החיים הירודים ממילא, בשל ההידרדרות באספקת החשמל. ההידרדרות זו נבעה מן הירידה המתמשכת באספקת דלק לתחנת הכוח של עזה, כתוצאה ממשבר מימון שהחל בדצמבר 2009. יחד עם זאת, במרס יישמו הרשויות הישראליות הקלות מסוימות במצור, ביניהן אישור כניסתם של חומרים הדרושים

הגדה המערבית

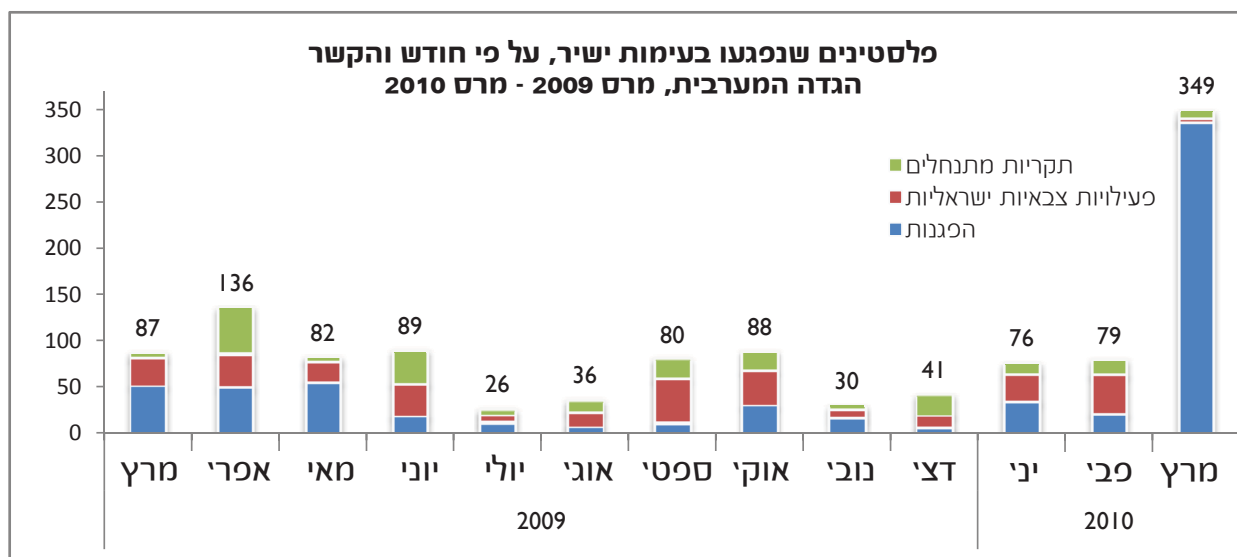
בעקבות המחאות הנרחבות בגדה המערבית נרשם המספר הגבוה ביותר של נפגעים פלסטינים בחודש יחיד מאז החל המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) לעקוב אחר נפגעים, בינואר 2005

מספר הנפגעים הפלסטינים במרס 2010 היה הגבוה ביותר שנרשם בגדה המערבית מאז החל המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) לעקוב אחר מספר הנפגעים, בינואר 2005¹. אחרי עלייה יציבה, על פני שלושה חודשים, במספר הפלסטינים שנפצעו בגדה המערבית, ניכרה במרס עלייה דרמטית במספר הפלסטינים שנפצעו ונהרגו עקב הסכסוך הישראלי-פלסטיני; ארבעה אזרחים פלסטינים, ביניהם שני ילדים, נהרגו ו-349 נפצעו - 346 מהם בידי כוחות הביטחון הישראליים ושלושה מידי מתנחלים. בנוסף נפצעו גם 53 ישראלים, ביניהם 44 מאנשי כוחות הביטחון (בעיקר שוטרים) ותשעה מתנחלים.

החללים בחודש זה נהרגו בשתי תקריות בקרבת העיר שכם, כאשר חיילים ישראלים ירו והרגו ארבעה אזרחים פלסטינים, ביניהם שני ילדים. שניים ממקרי ההרג קרו ב-21 במרס, במהלך או לאחר הפגנה של תושבי הכפר עראק בורין, שמחו על הרחבת התנחלות ברכה (רי רקע

במסגרת להלן). שני מקרי ההרג האחרים היו במסגרת תקרית שהתרחשה למחרת ליד הכפר עוורתא. הנסיבות בהן התרחשו שתי התקריות טרם הובהרו כל צורכן. במקרה של עראק בורין טען תחילה הצבא הישראלי כי שני הקורבנות נורו בקליעי מתכת מצופים גומי שנורו כדי לפזר את ההמון. ברם, חקירות של שני ארגוני זכויות אדם ("בצלם" ו"אל-חאקי") העלו כי השניים נורו בתחמושת חיה אחרי שההפגנה הסתיימה². בנוסף על כך, על פי דיווחים בתקשורת הישראלית, המטה הכללי של צה"ל פתח בחקירות פנימיות בשתי התקריות, ואלו הגיעו למסקנה כי נעשו "שגיאות טקטיות", וכי ניתן היה להימנע מהריגתם של ארבעת הפלסטינים³.

המתיחות השוררת ממילא בגדה המערבית, עקב החלטתה של ממשלת ישראל, בחודש פברואר, להוסיף את מסגד אל אברהימי / מערת המכפלה ואת מסגד בילאל / קבר רחל בבית לחם לרשימת "אתרי מורשת לאומיים" ישראלים, הוחרפה עוד יותר במרס בשל החלטות והצהרות ישראליות שנויות במחלוקת בנושא ירושלים המזרחית. המתיחות השתקפה בהפגנות, מהומות ועימותים מרובים, לרבות ההפגנות הקבועות נגד הגדר, ואלה הביאו לפציעתם של 335 פלסטינים, ביניהם 49 ילדים.

דאגה לנוכח תוכניות להרחבת התנחלויות בירושלים המזרחית

כל משך חודש מרס התקבלו דיווחים רבים על תוכניות להרחבת ההתנחלויות בירושלים המזרחית ובסביבותיה.⁴ על פי "שלום עכשיו", לפחות 19 תוכניות שונות לבניית יותר מ-9,000 יחידות דיור ו-1,450 חדרי בתי מלון נמצאות כרגע בשלבים שונים של תהליך התכנון.⁵ אומדנים אחרים מצביעים על יותר מ-50,000 יחידות דיור המתוכננות עבור מתנחלים בהתנחלויות בירושלים המזרחית.⁶

להקמת התנחלויות בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, נודעות השלכות משמעותיות על האוכלוסייה הפלסטינית, ובכללן צמצום השטח הזמין לשימוש פלסטיני. מאז 1967 הפקיעה ישראל כ-35 אחוזים מאדמות ירושלים המזרחית המסופחת לשימושן הבלבדי של התנחלויות, שבהן מתגוררים נכון להיום כ-200,000 מתנחלים ישראלים. בה-בעת, רק 13 אחוזים מירושלים המזרחית - שטח שמרביתו כבר בנויה - מיועדים כרגע לפיתוח פלסטיני. הכעס על המשך פעילות ההתנחלות הישראלית בירושלים המזרחית היה אחד מגורמי המפתח לעימותים הגוברים בין מפגינים פלסטינים לכוחות ישראלים, ולעלייה במספר הנפגעים בחודש מרס (רי סעיף הגנה להלן).

שש מבין התוכניות שזיהה ארגון "שלום עכשיו" מיועדות לבניית יחידות דיור למתנחלים בלב שכונות פלסטיניות בירושלים המזרחית. במרס התקדמה פעילות זו צעד נוסף קדימה, כשוועדת התכנון והבנייה המחוזית בירושלים העניקה אישור סופי לתוכנית לבנייתן של 20 יחידות דיור במתחם מלון שפרד שבשכונת שייחי גיראח. בנוסף על כך מוסרים אמצעי התקשורת הישראלים כי אותה ועדה נתנה "אישור פרוצדוראלי" לבנייתן של 200

יותר ממחצית ממקרי הפגיעה הפלסטינים הללו (174) קרו ב-16 במרס, במהלך עימותים שהחלו בעיר העתיקה בירושלים ופשטו בהמשך לשכונות סמוכות, וכן לכמה יישובים בנפות רמאללה, חברון ובית לחם. אף שהעימותים התרחשו על רקע שורה של החלטות והצהרות, שבוע קודם לכן, בדבר הרחבת התנחלויות בירושלים המזרחית, שאחת מהן (בשכונת סילואן) כוללת הריסות נרחבות של בתים (רי גם החלק הבא), הגורם המיידי להתלקחותם הייתה חנוכת בית-כנסת בעיר העתיקה של ירושלים המזרחית, יום קודם לכן, ולאחריה קריאה מצד מספר מנהיגים פוליטיים פלסטינים להגן על מסגד אל אקסה. בשל אי-השקט בירושלים המזרחית והאזורים שסביבה הטילו הרשויות הישראליות סגרים כלליים, ואלה בתורם מנעו מפלסטינים המחזיקים בהיתרים מיוחדים גישה לירושלים המזרחית, ותרמו גם הם למתיחות. (רי גם הפרק על סגרים כלליים). רבע בקירוב ממקרי הפגיעה של פלסטינים ב-16 במרס נגרמו על ידי קליעי מתכת מצופים גומי שירתה המשטרה הישראלית; לפחות שמונה בני אדם סבלו פציעות ראש קשות. יתר מקרי הפגיעה הפלסטינים נגרמו כתוצאה מתקיפה גופנית, רימוני הלם או שאיפת גז מדמיע שהצריכו טיפול רפואי.

13 אחוזים ממקרי הפגיעה הפלסטינים במהלך עימותים והפגנות נגרמו בהפגנות הקבועות בנעלין, בלעין, דיר נדיאם (רמאללה) ובית ג'אלא (בית לחם), נגד הגדר והרחבת ההתנחלויות. בנוסף על כך חילק הצבא הישראלי צוים שבהם הוכרז האזור שבין הגדר לכפרים הבנויים בבלעין ובנעלין לשטחים צבאיים סגורים בימי שישי מהשעה שמונה בבוקר לשמונה בערב, למשך שישה חודשים, מאמצע חודש פברואר ועד לאמצע אוגוסט. בשל הצוים, למי שאינם תושבי המקום הנכנסים לאזור בלי היתר מהצבא הישראלי נשקפת סכנת מעצר.

מקרי המוות בכפר הפלסטיני עראק בורין קרו על רקע ההצקה והאלימות המתמידות של מתנחלים מהתנחלות ברכה הסמוכה. מאז יולי 2009, כשמתנחלים הציתו 10 דונמים של קרקע חקלאית מעובדת בכפר, תיעד המשרד לתיאום עניינים הומניטריים כמעט מדי שבוע תקריות הצקה של מתנחלים בכפר. באוגוסט 2009 החלו אנשי הכפר למחות על הרחבת ההתנחלות הישראלית, הפולשת לאדמות הכפר. מאותה עת ואילך פרצו בין מתנחלי ברכה והצבא הישראלי לבין תושבי הכפר והפעילים הבין-לאומיים 14 עימותים, שבמהלכם נפצעו 22 פלסטינים ונתין הולנדי אחד, רובם משאיפת גז מדמיע ופגיעות של קליעי מתכת מצופים גומי.

הגבלות חמורות על הגישה לירושלים המזרחית ולמספר קהילות בבקעת הירדן

בהקשר של המתרחשות הגוברת, ההפגנות והמהומות בירושלים המזרחית, יחד עם תחילת חג הפסח, הטילו הרשויות הישראליות על הגדה המערבית, בשלוש הזדמנויות נפרדות, "סגר כללי" שנמשך בסך הכול 11 ימים.¹² כתוצאה מכך, באותם ימים נמנעה הכניסה לירושלים המזרחית ולישראל מכל בעלי תעודות זהות של הגדה המערבית המחזיקים בהיתרי כניסה תקפים, למעט מספר קטגוריות של בעלי היתרים, ביניהם מקרים רפואיים ומקרים הומניטריים אחרים, שהורשו להיכנס באופן יוצא מן הכלל. גם ביתרת החודש הייתה הגישה לירושלים המזרחית קשה, בשל סגירתם לסירוגין של כמה מהמחסומים הראשיים בגדר, החולשים על הכניסה לעיר, בעקבות עימותים ותקריות אלימות בהם או לידם. כך למשל, ב-18 וב-19 במרס סגר הצבא הישראלי חלקית את מחסום שועפט, נקודת הגישה העיקרית בגדר בין מחנה הפליטים שועפט הסמוך לו לבין יתר חלקי העיר, ואסר על מעבר כלי רכב במחסום; מחסום קלנדיה, החולש על נתיב הכניסה העיקרי לירושלים המזרחית לפלסטינים הבאים מצפון, נסגר ליותר מ-23 שעות בחמישה ימים במשך החודש. בתוך ירושלים המזרחית, נאסר על גברים פלסטינים בעלי תעודת זהות ישראלית שגילים פחות מחמישים להיכנס למתחם מסגד אל אקסה במשך שלושה ימים במהלך החודש.

בבקעת הירדן המשיכו קהילות פלסטיניות קטנות השוכנות בשטח C להתמודד עם הגבלות גישה רבות לאדמות מרעה וחקלאות, שמרביתן יועדו בעבר על ידי הצבא הישראלי ליישטחי אשי, בנוסף על הגישה לאתרי הקהילות עצמן. החודש, נסגר למשך שבוע הכביש הראשי המקשר בין שתי הקהילות אל חדידיה וחירבת חמסה לבין מרכז השירותים העיקרי שלהן בעיירה טובאס. כתוצאה מכך נאלצו התושבים לנסוע בדרך גישה חלופית, ארוכה

דירות למתנחלים באזורים אחרים של השכונה.⁷ ארגוני מתנחלים ישראליים מנהלים מאמצים עיקשים להשתלט על אדמה ורכוש ולקיים נוכחות רציפה בשכונת שייחי גיראח. כתוצאה מכך נעקרו בכפייה מאז נובמבר 2008 55 פלסטינים, ו-5000 פלסטינים נוספים מצויים אף הם בסכנת עקירה בכפייה.

מן הראוי לציין גם כי במסיבת עיתונאים שקיים הציג ראש עיריית ירושלים את תכניתו לפיתוח מתחם תיירותי באזור אל בוסתן בשכונת סילואן. התוכנית תצריך את הריסתם של עשרות בתים פלסטינים ואת העברתם של מאות התושבים העקורים לאזורים אחרים בשכונה. כרגע, תלויים ועומדים מעל כ-90 בתים פלסטינים באזור זה צווי הריסה. ובינתיים, המתכנן של התושבים מצוי בעיצומו של תהליך הגשת תוכנית חלופית לעירייה, שעשויה למנוע את עקירתם בכפייה של תושבים ובה-בעת תביא בחשבון את צורכי התכנון של האזור. יחד עם זאת, על פי דיווחי התקשורת, תכניתו של ראש העיר הוקפאה לבקשת ראש ממשלת ישראל.⁸ תוכנית התנחלות נוספת לאתר סילואן הסמוך (ואדי חילוה), המצויה אף היא בהליכי בדיקה, תביא להרחבתה של התנחלות עיר דוד.⁹

במקומות אחרים בגדה המערבית ממשיכות התנחלויות לגדול, חרף ההקפאה החלקית של הבנייה החדשה בהתנחלויות, שעליה הכריזה ממשלת ישראל בנובמבר 2009. החודש אישר שר הביטחון הישראלי את בנייתן של 112 יחידות דיור חדשות בהתנחלות ביתר עילית, מדרום מערב לירושלים המזרחית.¹⁰ על פי נתונים שפרסמה לאחרונה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מספר התחלות הבנייה בהתנחלויות הגדה המערבית (למעט ירושלים המזרחית) ברביע הרביעי של 2009 היה 593, עלייה קלה בהשוואה לרביע השלישי של אותה שנה (538), ועלייה משמעותית בהשוואה לשני הרביעים הקודמים (321 ו-339). בפברואר 2010 הודה שר הביטחון הישראלי כי ברבע מכלל ההתנחלויות מחוץ לירושלים המזרחית הפרו את הקפאת הבנייה.¹¹

הואיל והמתקן הרפואי היחיד שעמד לרשותן היה מרפאה בסיסית למדי הפועלת שעתיים ביום, פעמיים בשבוע.¹³ בנוסף על הגדר העיקרית, מוקף הכפר עזון עתמה בגדר משנית המבודדת תשע משפחות מיתרת הקהילה; המחסום לאורך גדר משנית זו, הנסגר בין השעות 22:00 ל-05:00, נותר מאויש באופן מלא, ומחייב פלסטינים החיים מחוץ לאזור ורוצים להיכנס אל תוכו להציג היתרי ביקור.

בנפות רמאללה וירושלים, תוקפם של צווים צבאיים ישראלים משנת 2009, שהפקיעו אדמות מבעליהן הפלסטינים לצורך בניית הגדר, חודש עד לדצמבר 2011. לטעת הרשויות הישראליות הגדר הינה מבנה זמני והפקעת האדמות הינה לתקופה מוגבלת בלבד, אך שניתן לחדש את הצווים בלא הגבלה.

גם כן בירושלים, ב-15 במרס, פסק בג"ץ כי הכפר א-שייחי סעד יישאר מעברה המזרחי של הגדר, צד "הגדה המערבית". א-שייחי סעד שוכן מחוץ לגבול ירושלים שעליו הכריזה ישראל, אבל קשור היסטורית לשכונת גיבל אל מוכבר שבירושלים המזרחית, שבה נמצאים רבים משירותי הבריאות והחינוך שלו. כמחצית מ-1,500 תושבי הכפר מחזיקים בתעודות זהות ירושלמיות. תושבי הקהילה עתרו לבג"ץ שיצווה להעתיק את תוואי הגדר מזרחה, כדי לשמור על גישה בלתי מופרעת לגיבל אל מוכבר. בג"ץ הכיר בהשפעה השלילית על תושבי א-שייחי סעד, והורה להשאיר את מחסום הגדר הצמוד לכפר פתוח 24 שעות ביממה, על מנת לאפשר לתושבי הקהילה הפלסטינים המחזיקים בתעודות זהות ישראליות או בהיתרים מיוחדים גישה לירושלים המזרחית.

בנפת בית לחם, בשלהי פברואר, חידשו הרשויות הישראליות את פילוסף האדמות לבניית הגדר, אחרי שזו הוקפאה משך שלוש שנים. לדברי עיריית בית גיאלא, בניית קטע זה של הגדר תצריך את תפיסתם של כ-300 דונמים

יותר, ולעבור במחסום קבע (חמרה) על מנת להגיע לטובאס. כמו כן, החודש הטיל הצבא הישראלי עוצר על שתי קהילות אחרות באזור, בשל יידוי אבנים על כלי רכב ישראלים שנסעו בכביש 90: בא-זוביידאת, למשך 19 שעות בסך הכול, ובאל עוגיא למשך שש שעות. במשך העוצר כפה הצבא הישראלי את סגירתן של כל החנויות הפלסטיניות הממוקמות לאורך כביש 90, ומנע ממורים להגיע לבית-הספר שבו הם מלמדים, בא-זוביידאת.

הגדר - התפתחויות אחרונות

במהלך התקופה שאותה מכסה הדיווח, התרחשו מספר התפתחויות בנוגע לבניית הגדר והעתקתה, בנוסף על שינויים בתפעולם של מחסומי הגדר.

בנפת קלקיליה, הוסר ציפוי האספלט מקטע של כביש הפטרולים הצבאי לאורך הגדר. צעד זה בא בעקבות העתקת תוואי הגדר, קודם לכן, בהתאם להחלטת בית משפט הגבוה לצדק הישראלי (בג"ץ). האדמה שנחשפה עם הסרת האספלט תזדקק לשיקום כדי להשיבה לקדמותה. החלטת בג"ץ להעתיק את התוואי של קטע נוסף של הגדר, באותו אזור, עדיין מעוכבת בשל התנגדויות שהגישו חקלאים פלסטינים, שאדמותיהם יישארו מאחורי גדר.

דרומה יותר, בנפת קלקיליה, הפחית צה"ל את נוכחותו במחסום בגדר החולש על הגישה מהכפר עזון עתמה (אוכלוסייה - 2,000 נפש) לגדה המערבית לצורך קבלת מכלול השירותים, לרבות בריאות, חינוך, הזדמויות עבודה ומסחר. אף שתשתית המחסום נותרה על כנה, הבקרה של בני אדם וכלי רכב הנכנסים לעזון עתמה מתבצעת על בסיס אד הוק; מבקרים, חקלאים וספקי שירותים עדיין נדרשים להשיג היתרים כדי להיכנס לכפר. קודם לכן נסגר המחסום מהשעה 22:00 עד 06:00, והותר למעשה את הקהילה כולה כלאוה למשך הלילה. מצב זה הסתבר כבעייתי במיוחד לנשים הרות שנתקפו צירים,

הגישה בעייתית למוסדות חינוך דרך מחסום ראס עטייה

נמשכת העתקתו של קטע בן חמישה קילומטרים של תוואי הגדר סביב התנחלות אלפי מנשה, מדרום מזרח לעיר קלקיליה. כשתושלם פעולת ההעתקה, שלוש קהילות השוכנות כעת בתוך מובלעת אלפי מנשה "יחברו מחדש" לגדה המערבית. ובינתיים, הגישה לשירותים בסיסיים כמו חינוך, מתקנים רפואיים וכן מקומות עבודה ומרכזים מסחריים נותרת בעייתית, בשל הצורך לעבור במחסום ראס עטייה ביציאה ממובלעת זו או בכניסה אליה. ב-10, ב-11 וב-14 במרס קיימו תלמידים פלסטינים שביתת שבת במחסום, במחאה על התקנת גלאי מתכות חדשים. מורים נדרשים כעת לעבור סריקה בדרכם לבית-הספר שבכפר א-דיבעה. כשהמורים סירבו לציית לנהלים החדשים הללו, סירבו החיילים להתיר להם לעבור. בית-הספר בא-דיבעה משרת שלושה כפרים, שכולם ממוקמים במובלעת אלפי מנשה, ולומדים בו 250 תלמידים.

אחוזים על ירידה בהוצאות על מזון בששת החודשים האחרונים, 94 אחוזים דיווחו על ירידה באיכות המזון הנרכש, ו-93 אחוזים על ירידה בצריכת בשר.

על פי הדיווח, המרעה כמקור פרנסה עיקרי ניצב בפני אתגרים קשים, בשל הגבלות גישה לשטחי מרעה, מניעת תנועתם של בני אדם וסחורות, והגבלות על פיתוח תשתיות המים, בצירוף עם שנים רבות של מחסור במים. בשל ההגבלות הפיסיות והכלכליות הללו, קהילות רועים ובדואים רבות בשטח C מתקשות יותר ויותר להגיע כמות מספקת של מזון בטוח ומזין.

סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם ותוכנית המזון העולמית מנהלות במועד זה תגובת חירום שמטרתה מתן מענה לצרכים התזונתיים של סך של 5,200 משפחות המתגוררות ב-2009 קהילות רועים בשטח C. כרגע מתנהל סבב חלוקת המזון השלישי מבין שישה סבבים מתוכננים.¹⁵ סל המזון המחולק כולל דגנים, קטניות, שמן צמחי, סוכר ומלח.

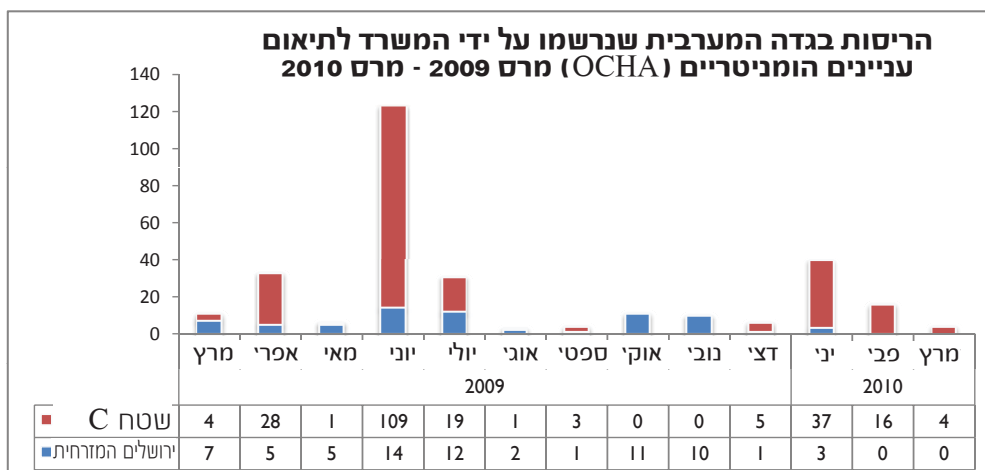
עדכון הריסות בתים וצווי הריסה, הפסקת עבודה וגירוש

במרס אימת המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) את הריסתם של ארבעה מבנים בשטח C, אך שבירושלים המזרחית לא נרשמו הריסות. עד עתה, נכון לשנת 2010, אימת המשרד לתיאום עניינים הומניטריים את הריסתם בידי הרשויות הישראליות של 57 מבנים בבעלות פלסטינית, ביניהם 24 מבני מגורים בשטח C - הריסות שהביאו לעקירתם בכפייה של 118 פלסטינים. כמו כן רשם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים ב-2010, בירושלים המזרחית, שלוש הריסות בתים בידי פלסטינים, שהביאו לעקירתם בכפייה של 7 פלסטינים.

אדמה בסך הכול ואת עקירתם של כ-2,000 עצי זית. בעקבות חידוש הבנייה קיימו פלסטינים הפגנת מחאה והתעמתו עם כוחות ישראלים. על פי התוואי שכבר קיבל אישור רשמי, השטח שאותו מבודדת הגדר ממערב לאזור העירוני של בית לחם, בהתנחלות גוש עציון, משתרע על כ-64 קמ"ר, וכולל בתוכו חלק מהאדמות הפוריות ביותר בנפה. תשע קהילות פלסטיניות ובהן כ-21,000 תושבים יאלצו להתמודד עם גישה מופחתת לעיר בית לחם, מרכז השירות העיקרי לאזור לצורכי בריאות, חינוך, שווקים ומסחר. חקלאים מבית לחם המתגוררים ב"צדה הפלסטיני" של הגדר יאלצו גם הם להתמודד עם גישה מופחתת לאדמותיהם שמעבר לגדר.

סקר חדש מטעם האו"ם מוצא רמות גבוהות של חוסר ביטחון תזונתי ותת-תזונה אצל ילדים בקהילות רועים בשטח C

במרס פרסמו תוכנית המזון העולמית, סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם וקרן החירום הבינלאומית של האו"ם לילדים (UNICEF) את ממצאיו של סקר משותף שנוהל ב-2009 ובדק משקי בית בקהילות רועים ובדואים בשטח C. הממצאים מראים רמות גבוהות להדאיג של תת-תזונה בקרב ילדים ושל חוסר ביטחון תזונתי.¹⁴ הסקר מצא כי 5.9 אחוזים מהילדים שגילם פחות מחמש החיים בקהילות הללו סובלים מתת-תזונה חריפה, 15.3 אחוזים סובלים מתת-משקל, ו-28.5 אחוזים מעיכוב בגדילתם. הנתונים הללו גבוהים משמעותית מהנתונים המקבילים בכלל אוכלוסיית הגדה המערבית, כפי שהם משתקפים בסקר שנערך ב-2006 (1.4, 2.9 ו-10.2 אחוזים בהתאמה). בנוסף, 79 אחוזים ממשקי הבית שנבדקו בסקר סובלים מחוסר ביטחון תזונתי, לעומת 25 אחוזים בכלל אוכלוסיית הגדה המערבית, ו-61 אחוזים ברצועת עזה; נמצא כי רק 5 אחוזים ממשקי הבית נהנים מביטחון תזונתי. מבין משקי הבית שהשתתפו בסקר, דיווחו 81

ב-14 במרס הרסו הרשויות הישראליות ארבעה דוכנים לממכר פירות וירקות ליד הכפר ברדלה, בשטח C של בקעת הירדן, ופגמו בסחורה שנמכרה בהם, בגין היעדר היתרי בנייה. בנוסף, החודש רשם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים חלוקת צווי הפסקת עבודה והריסה מטעם המנהא"ז, המשפיעים על 20 מבנים, 14 מהם מבני

מגורים, בגין היעדר היתר. בשל הצווים הללו מאיימת סכנת עקירה בכפייה על 121 פלסטינים באותם חלקים של שטח C השוכנים בנפות בית לחם, יריחו וחברון. כמו כן, החודש חילק המנהא"ז צו גירוש למשפחה בת שתי נפשות בקהילה הבדואית של אל חדידייה, בבקעת הירדן, בנימוק שהמשפחה מתגוררת בשטח צבאי סגור.

רצועת עזה

הסלמה משמעותית באלימות מביאה לעלייה במספר הנפגעים

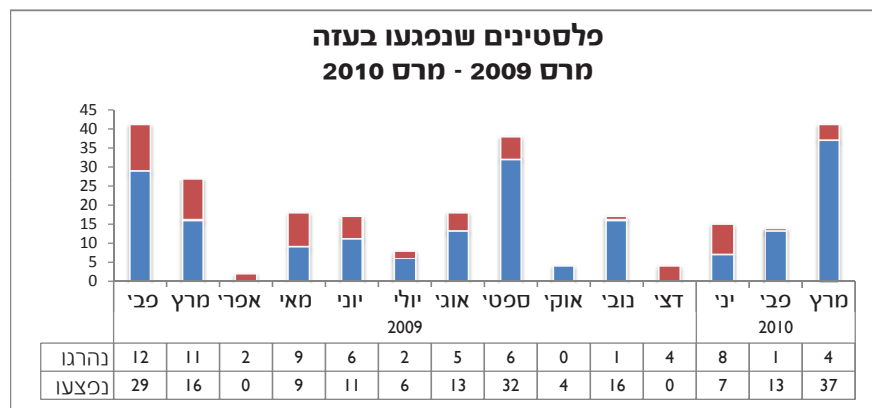
העלייה הקשה החודש באלימות בין ישראלים לפלסטינים הביאה להריגתם של ארבעה פלסטינים, ביניהם אזרח אחד, שלושה חיילים ישראלים ונתין זר אחד; כמו כן נפצעו 39 פלסטינים אחרים, כולם למעט אחד אזרחים; ושלושה חיילים ישראלים. נתונים אלה מייצגים עלייה משמעותית בהשוואה למספר הנפגעים בחודש פברואר, שבו נהרג חמוש פלסטיני אחד ו-13 פלסטינים אחרים נפצעו. בסך הכול, ברביע הראשון של 2010, נהרגו 13 פלסטינים ו-2 ישראלים בהקשר של הסכסוך הישראלי-פלסטיני בעזה ובדרום ישראל, וכן נפצעו 59 פלסטינים וארבעה ישראלים. לפחות 83 אחוזים מכלל הנפגעים הפלסטינים היו אזרחים לא חמושים; כל הנפגעים הישראלים היו חיילים.

ההסלמה החלה ב-18 במרס, לאחר שנתין זר שהועסק בדרום ישראל (נתיב העשרה) נהרג מפגיעת טיל שירו אנשי פלג פלסטיני מעזה.¹⁶ היה זה ההרוג הראשון מפגיעת טיל מאז סופה של מתקפת "עופרת יצוקה" בינואר 2009. בעקבות תקיפה זו, וביתרת החודש, ביצע חיל האוויר הישראלי שורת תקיפות אוויריות ברצועת עזה, שהביאו להריגתו של אזרח פלסטיני אחד ולפציעתם של 30 אחרים, שלושה מהם ילדים.

בין יעדי התקיפות האוויריות היו מנהרות מתחת לגבול עזה עם מצרים, מתקנים בשדה התעופה של עזה (שאינו בשימוש זה שנים), ומבנים חקלאיים בשטחים שבקרבת הגבול. בשתי תקיפות אוויריות מהסוגים האחרונים שפורטו לעיל (ב-22 וב-23 במרס) נגרם נזק גם ל-13 בתים אזרחיים לפחות המצויים בקרבת מקום, לבית-ספר אחד ולמאגר מים אחד. תקיפה אווירית אחרת, ב-26 במרס, שיעדה היה אזור גבול ממזרח לחאן יונס, הביאה להריגתו של אזרח אחד ולפציעתם של שישה אחרים, ביניהם ילד בן 13; תקיפה זו באה בעקבות עימות מזוין בין כוחות ישראלים לחמושים פלסטינים בתחילת אותו יום, עימות שפרץ על פי הדיווחים כשחיילים ישראלים זיהו קבוצת חמושים שניסתה להטמין מטען נפץ מאולתר. בעימות זה נהרגו שני חמושים פלסטינים ושני חיילים ישראלים, וכן נפצעו שלושה חיילים נוספים.

מן הראוי לציין תקרית נפרדת, שבה נהרג חייל ישראלי אחד מאש הכוח הישראלי, שכוונה אל שלושה אזרחים פלסטינים שניסו להיכנס לישראל.

אכיפתן של הגבלות הגישה לשטחים הסמוכים לגבול בין עזה לישראל לעוד נפגעים פלסטינים, לנזק נוסף לרכוש וכן למעצרים של אזרחים פלסטינים. שני פלסטינים, אחד מהם נער בן 15, נורו ונפצעו בהקשר זה על ידי כוחות ישראלים בעת שאספו פסולת בניין ליד הגבול. 40 פלסטינים נוספים, מהם עשרה ילדים, שאספו פסולת בניין ליד הגבול, נעצרו על ידי הכוחות הישראליים במהלך שתי חדירות נפרדות, אף ש-33 מביניהם נחקרו ושוחררו זמן קצר לאחר מכן. בסך הכול, ב-17 הזדמנויות במהלך החודש חדרו טנקים ודחפורים ישראלים לעומק כמה מאות מטרים אל תוך עזה, ונסוגו זמן קצר אחרי שפילסו ושיטחו אדמות. באחד המבצעים הללו הרסו הכוחות הישראליים בית בלתי מיושב

התפתחויות אחרונות

סגן השר הפלסטיני לעניינים חברתיים אישר כי שני האנשים אכן הוצאו להורג ב-14 באפריל.

כי נשיא הרשות הפלסטינית יאשרר גזרי דין מוות קודם שניתן יהיה להוציאם אל הפועל, אמצעי שלא ננקט. על פי דיווחים אמר התובע הכללי כי מאחר שכהונתו של הנשיא עבאס הגיעה אל קצה, אין צורך באישור הנשיא.

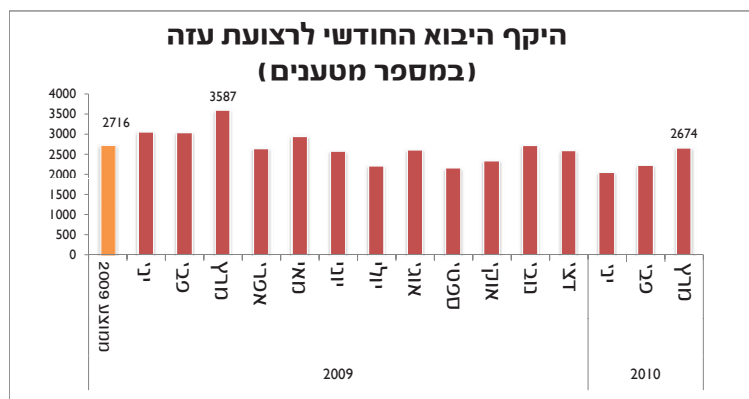
בדצמבר 2007, בצעד המשקף את המגמה העולמית הכללית לביטול עונש המוות, קיבלה העצרת הכללית של האו"ם, ברוב קולות, החלטה הקוראת להשהיית הוצאות להורג ברחבי העולם במדינות שעונש המוות עדיין נהוג בהן, להגבלה הדרגתית של השימוש בו ולהפחתת מספר העבירות שבגינן עדיין ניתן להטילו.

היקף היבוא לרצועת עזה

ירידה, זה החודש הרביעי ברציפות, ביבוא דלק תעשייתי, והרמות הגבוהות ביותר של יבוא גז בישראל מאז יולי 2009

במרס ניכרה זה החודש השני ברציפות ירידה במספר המטענים שנכנסו לעזה - סך של 2,647 מטעני סחורות; מוצרי מזון והיגיינה וחומרי ניקוי היוו 81 אחוזים מכלל היבוא. שנים-עשר אחוזים מהיבוא החודש נועדו לסוכנויות סיוע הומניטרי. מספר המטענים המיובאים עלה אמנם ב-16 אחוזים לעומת החודש הקודם, אך נותר כמעט זהה לממוצע החודשי של מטעני יבוא שנכנסו אל עזה ב-2009, והוא נמוך ב-78 אחוזים מן הנתון המקביל בחמשת החודשים הראשונים של 2007 (12,350), לכני השתלטות החמאס על רצועת עזה.

נמשכה כניסתם של מטעני זכוכית- החודש נרשמו 44 מטענים. מאז ה-29 בדצמבר 2009, עם אישור כניסתו של משלוח הזכוכית הראשון אל תוך עזה, יובאו בסך

ממזרח לחאן יונס. ארבעה אזרחים פלסטינים נוספים נורו ונפצעו על ידי כוחות ישראלים ב-30 במרס, בשלושה מקומות נפרדים לאורך הגבול, במהלך הפגנות לזכר "יום האדמה".

נמשכה אכיפתן של הגבלות גישה דומות על שטחי דיג השוכנים במרחק העולה על שלושה מיילים ימיים מהחוף. החודש, בשש הזדמנויות נפרדות, פתחו כלי שיט של חיל הים הישראלי בירות אזהרה על סירות דיג פלסטיניות. באחת התקריות הללו נפצע דיג פלסטיני אנושות וסירתו ניזוקה קשות.

המנהרות מתחת לגבול עזה-מצרים ממשיכות לגבות חיי אדם; במהלך החודש נהרגו שני פלסטינים בתקריות התמוטטות מנהרות. המנהרות מהוות חבל הצלה לאוכלוסיית עזה, למרות הסיכון לחיי האנשים העובדים בתוכן, משום שהן מספקות סחורות שאינן זמינות דרך מעברי הגבול הרשמיים אל תוך עזה. מאז תחילת 2010 נהרגו לפחות 12 בני אדם, ו-21 נוספים נפצעו, בתקריות שונות במנהרות.

דאגה לנוכח האפשרות שגזרי דין מוות יוצאו לפועל

בריאיון שהתקיים ב-24 במרס, הצהיר שר הפנים מטעם חמאס, מר פתחי חמאד, כי אסירים שהורשעו ב"שיתוף פעולה" יוצאו להורג. התובע הכללי מטעם חמאס, מר מחמד עבד, יצא ב-25 במרס בהצהרה פומבית כי משרדי התביעה הכללית החלו בהליכים לאשרור גזרי דין מוות למורשעים ב"שיתוף פעולה" וברצח; כעבור ימים אחדים אמר עבד כי ההוצאות להורג אכן יוצאו אל הפועל. אף שמאז 2005 לא ידוע על ביצוען של הוצאות להורג בעזה, עוררו ההצהרות הללו חשש כי ההוצאות להורג יתבצעו בעתיד הקרוב.

נושאי משרות בחמאס לא מסרו שמות או מספרים של אלה העלולים להיות מוצאים להורג, אבל ארגוני זכויות אדם ציינו כי ב-15 החודשים האחרונים נידונו 17 בני אדם למוות, אחרי שהורשעו ב"שיתוף פעולה עם ישראלי או ברצח. כל גזרי הדין הללו ניתנו על ידי בתי הדין הצבאיים הפלסטינים, אחרי משפטים שלא עמדו בתקנים בינלאומיים מינימליים, לרבות תשעה פסקי דין שעל פי הדיווחים נגזרו על הנאשמים בהיעדרם. סעיף 131 של החוק הפלילי המהפכני של אש"ף משנת 1979 קובע עונש מוות ל-42 עבירות נפרדות, אף שחוק זה לא אושרר על ידי בית המחוקקים הפלסטיני. החוק הפלסטיני דורש

מרבית אוכלוסייתה של עזה (למעט זו המתגוררת באזור רפיח) נאלצה לסבול מדי יום הפסקות חשמל יזומות שנמשכו עד 12 שעות ביום. הירידה באספקת הדלק לתחנת החשמל מאז דצמבר 2009 נובעת מן העובדה שהתחייבותה של הנציבות האירופית להעניק תמיכה כספית לרשות הפלסטינית, הממונה על רכישת הדלק, פקעה בדצמבר 2009.

מן הראוי לציין כי אושרה כניסתם לעזה של ארבעה מטענים של חלפי חשמל המיועדים לחברה להפקת חשמל בעזה. מאז תחילת השנה נכנסו אל תוך עזה 19 מטענים של כבלי חשמל, שנאי, מפסקים, נתיכים, מוליכים, עמודי מתח נמוך ועמודי עץ ומתכת. לא ניתן אישור להכניס אל תוך רצועת עזה את הכלים הדרושים לתיקון ציוד חשמלי, הנחוצים בדחיפות לתיקון טורבינות החשמל וציוד חיוני אחר, המועד לתקלות בחודשי הקיץ החמים. בסך הכול ממתנים עדיין יותר מ-50 מטענים של ציוד חשמלי לאישור כניסה מהרשויות הישראליות.

כמויות גד הבישול המיובאות הגיעו לרמתן הגבוהה ביותר מאז יולי 2009

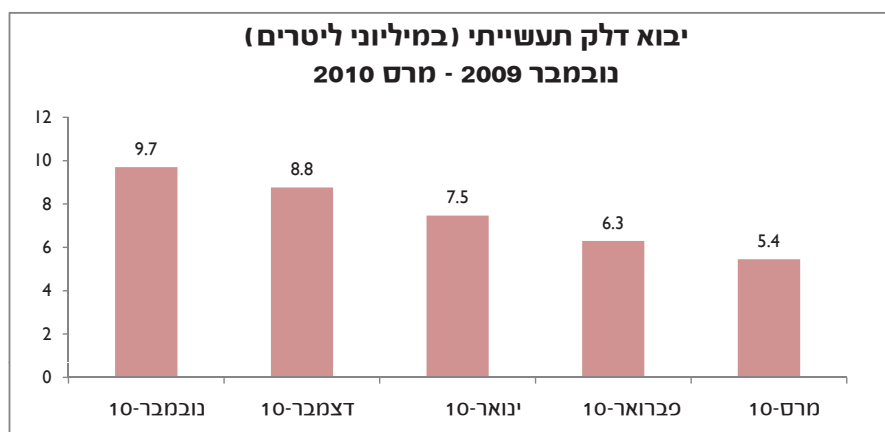
במרס יובאו לעזה דרך צינור הדלק במעבר כרם שלום סך של 3,810 טונות גד לבישול. כמות זו מייצגת עלייה של 25 אחוזים לעומת החודש הקודם, והינה הרמה הגבוהה ביותר אליה הגיע יבוא הגד לבישול מאז יולי 2009, כשהרשויות הישראליות החלו להעביר בהדרגה את יבוא הדלקים ממעבר נחל עוז למעבר כרם שלום. עלייה זו התאפשרה הודות לשדרוג בקיבולת של צינור כרם שלום, מקיבולתו הקודמת שעמדה על 100-80 טונות ביום לכ-200 טונות ביום המועברות בו כיום. יחד עם זאת, בחודש מרס הגיעו לרמה זו של 200 טונות ביום רק במשך יומיים. אם תישמר רמת קיבולת זו על בסיס יומי, ניתן יהיה לתת מענה לשמונים אחוזים מצורכי גד הבישול בעזה. חרף השיפור, הקיצוב שהחל בנובמבר 2009 נותר בתוקפו בשל המחסור הנוכחי.

הכול דרך מעברי הגבול הישראליים 142 מטענים, שהכילו למעלה מ-90,000 לוחות זכוכית. התפתחות זו הביאה לירידה חדה במחיר הזכוכית בשוק, שקודם לכן ניתן היה לספק רק דרך המנהרות מתחת לגבול עם מצרים. הודות לירידה במחיר נעשתה הזכוכית זמינה יותר לפלחים העניים ביותר של החברה העזתית.¹⁷ יבוא העץ והאלומיניום למשקופי חלונות יאפשר למשפחות עזתיות רבות לאטום את בתיהן מפני נזקי מזג האוויר.

כמו כן, החודש הותרה כניסתם לעזה של 2.5 מטעני חומרים הדרושים לשדרוג תחנת שאיבות שפכים של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם. בנוסף הודיעו הרשויות הישראליות למזכ"ל האו"ם כי בקרוב תאושר כניסתם של החומרים הדרושים לסיום מיזם דיור של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם בחאן יונס, הכולל 150 יחידות דיור. צעד זה, אם אכן יאושר, יהא חיובי, ועדיין מייצג המיזם פחות מאחוז אחד של צרכי הדיור הממשיים, שנוצרו כתוצאה מהאיסור הממושך שישראל הטילה מאז 2007 על יבוא חומרי בניין, והחמירו עוד יותר בשל ההרס הנרחב של בתים במתקפת "עופרת יצוקה".

חשמל ודלק תעשייתי

במרס, זה החודש הרביעי ברציפות, נמשכה הירידה ביבוא דלק תעשייתי המיועד לתחנת הכוח של עזה, שכמותו ירדה ל-5.4 מיליוני ליטרים בקירוב, הכמות הנמוכה ביותר שנרשמה מאז ינואר 2009. כמות זו מייצגת 41 אחוזים מן הכמות המשוערת הדרושה להפעלתה של תחנת הכוח במלוא קיבולתה. כתוצאה מן המחסר המתמשך בדלק תעשייתי, אחת הטורבינות של התחנה, שהושבתה בחודש שעבר, עדיין אינה מופעלת. לדברי החברה להפקת חשמל בעזה (GEDCO), מאז תחילת 2010 נאלצה תחנת הכוח של עזה לסגור את אחת משתי הטורבינות הפועלות שלה לסך של 52 ימים, ולסגור כליל את שתי הטורבינות למשך יום אחד.

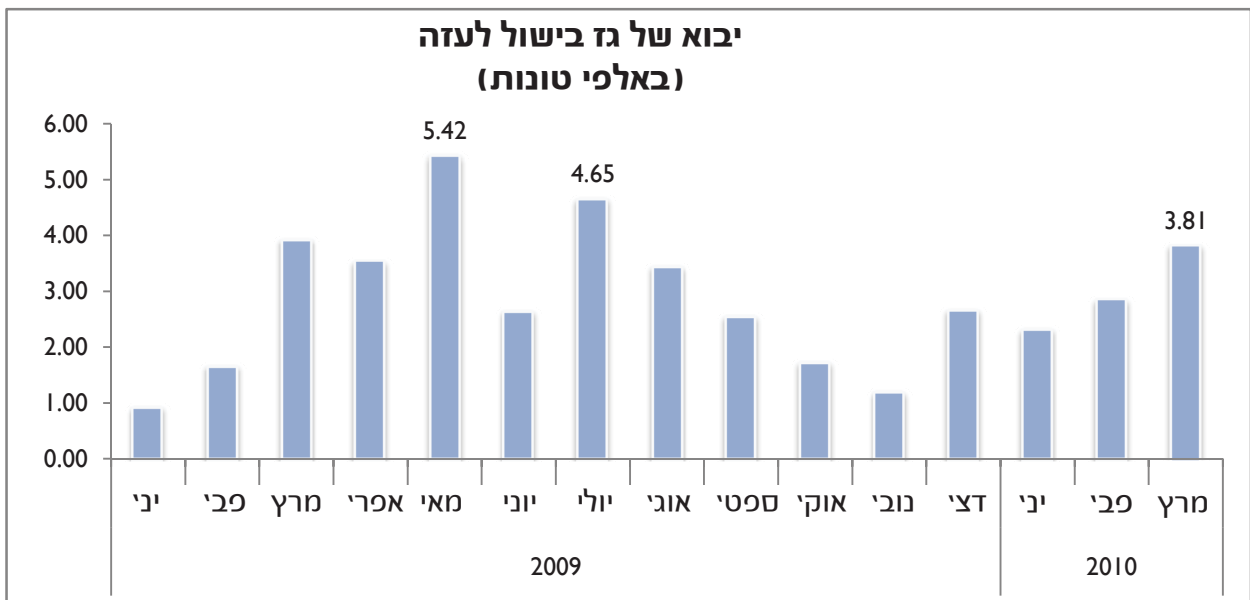

הפסקות החשמל המתמשכות הגבירו את תלותה של עזה במחוללים. עד עתה מתו בשנת 2010 17 בני אדם בתאונות הקשורות במחוללים ביתיים.

משבר החשמל המתמשך הביא להגברת תלותה של האוכלוסייה במחוללים מאיכות ירודה, המופעלים בדלק מאיכות ירודה, ששניהם מיובאים ברובם במנהרות שמתחת לגבול עזה-מצרים. על פי הדיווחים, בהשוואה לשנים קודמות הביאה עלייה זו בשנתיים האחרונות לעלייה בתאונות, וכתוצאה מהן במספר ההרוגים משרירות כתוצאה מתקלות במחוללים ומשאית פחמן חד-חמצני. לדברי מנכ"ל שירותי החירום בעזה, מועווייה חסנייה, בשלושת החודשים הראשונים של 2010 מתו בנסיבות אלה 17 בני אדם בסך הכול; שיעור כמעט זהה, בחישוב חודשי, לשיעור המתים הכולל בשנת 2009, שבה מתו 69 איש בתאונות דומות, אבל גבוה בהרבה מסך 13 ההרוגים בשנת 2008. בית החולים שיפא בעזה דיווח גם הוא כי מאז תחילת 2010 טופלו בו 36 בני אדם בשל פציעות שנגרמו מתאונות עם מחוללים..

בתאונה שקרתה בחודש שעבר מתו שלושה מילדי משפחת אבו גימאי, משכונת בני סוהילא (תנזים, בת 15, תרנים, בת 10 ובאסם בן ה-10) כשנלכדו בשריפה בעקבות נזילת דלק במחולל חשמל כמטבח ביתם; שלושה ילדים אחרים נפצעו.⁸¹ דרי נסרין אבו גימאי בן ה-48, אביהם של ששת הילדים, אמר למשרד לתיאום עניינים הומניטריים: "אנו חווים הפסקות חשמל הנמשכות כמעט 12 שעות ביום... אנו תלויים במחולל החשמל וכדי שהוא ימשיך לפעול ולהפיק חשמל ברציפות אנו נאלצים לאחסן כמות מספקת של דלק בביתנו." הוא אמר גם כי התנודות התכופות במחירי הדלק המיובא דרך המנהרות מעודדות אנשים לאגור בבתיים כמויות דלק גדולות.

כמו כן מת מפצעיו בכפרואר נער בן 17 באש שהתלקחה כשנעזר בפנס לצקת כלילה דלק אל תוך מחולל. אביו בן ה-54, פרופסור באוניברסיטה, אמר למשרד לתיאום עניינים הומניטריים: "תמיד נזהרתי והוריתי לילדים לא לצקת דלק לגנרטור בשעות הלילה." הוא הוסיף כי "היעדר החשמל משמעו שעזתים רגילים אינם יכולים לנהל את שגרת חייהם הרגילה. אנו חווים מדי יום הפסקות חשמל הנמשכות כמעט 6-8 שעות, אשתי יכולה לכבס רק כשהחשמל חוזר, אינה יכולה להחזיק מזונות מתכלים כי המקרר שלנו אינו פועל, ואני מתקשה להכין את ההרצאות שלי בלי חשמל."

בהשוואה לחודש פברואר (2,037); למעלה ממחצית ממקבלי ההיתרים (כ-56 אחוזים) היו מטופלים ומלוויהם, ומרבית הנותרים היו פלסטינים שהגיעו לביקורים משפחתיים.

עדכון: הפניות לטיפול רפואי בחו"ל

במרס אישרה מחלקת ההפניות לטיפול רפואי בחו"ל בעזה 1,197 בקשות שהגישו מטופלים עזתיים לקבלת הפניות למתקנים רפואיים בגדה המערבית (כולל ירושלים המזרחית), ישראל, ירדן ומצרים. מכלל ההפניות הללו, 86 אחוזים (1,029) הוגשו למשרד התיאום והקישור המחוזי הישראלי (מתי"ק) בבקשה להנפקת היתרים לצאת את עזה דרך מעבר ארז, ומתוכן אושרו 76 אחוזים, 22 עוכבו ושני אחוזים נדחו.¹⁹ שיעור אישור הבקשות בחודש זה, אף שהוא נמוך משיעורו בחודש הקודם (76 לעומת 80 אחוזים), עדיין נותר גבוה מן הממוצע החודשי של אישור בקשות בשנת 2009 (67 אחוזים). בנוסף על כך, חרף הירידה בשיעור אישורי הבקשות, במספרם הממשי של מטופלים שאכן חצו את מעבר ארז במרס (766) ניכרה עלייה קלה של 6 אחוזים, בהשוואה לנתון המקביל בחודש פברואר. כמו כן, 490 מטופלים שמחלקת ההפניות לטיפול רפואי בחו"ל בעזה הפנתה לטיפול רפואי במצרים הצליחו לעבור החודש במעבר רפיח, לעומת 136 אחרים שהרשויות המצריות סירבו להתיר את כניסתם למצרים.

יוזמה חדשה לעידוד השימוש בחומרים ממוחזרים

כדי לעודד את התאוששותן של תעשיות מקומיות, ארגנה התאחדות התעשיינים הפלסטינית בעזה אירוע בשם "חדשנות בתנאי מצור", ששאף לקדם את השימוש בחומרים ממוחזרים בייצור המקומי. חומרים כאלה

יצוא

החודש הורשו 34 מטעני פרחים טריים לצאת את עזה דרך מעבר כרם שלום, נתון גבוה מעט מ-29 המטענים שיציאתם הותרה בחודש הקודם. מאז תחילת 2010 יוצאו מעזה 107 מטענים של פרחים טריים ותותים. בחודש מרס 2007, לפני הטלת המצור, יוצאו 1,138 מטענים ובהם מגוון פריטים.

תנועת אנשים אל עזה ומתוכה עדיין מוגבלת; מעבר רפיח נפתח באופן יוצא מן הכלל לחמישה ימים

תנועתם של פלסטינים אל רצועת עזה והחוצה ממנה דרך מעברי הגבול ארז ורפיח, הנתונים לשליטת ישראל ומצרים בהתאמה, נותרה בחודש מרס מוגבלת בעיקר למקרים רפואיים ומקרים הומניטריים אחרים.

בין ה-1 וה-5 במרס נפתח מעבר רפיח באופן יוצא מן הכלל לחמישה ימים רצופים, שבמהלכם יצאו את רצועת עזה סך של 4,416 פלסטינים, ו-819 פלסטינים נוספים הורשו לחזור אל תוכה. לעומת זאת, הרשויות המצריות דחו, מטעמים לא ברורים, את בקשותיהם של 580 פלסטינים שביקשו לצאת את עזה דרך מעבר רפיח. אי-הוודאות ואי-הצפייות של פתיחת המעבר, לצד הקריטריונים המעורפלים לאישור חצייתם וצפיפות היתר, מקשים מאוד על נוסעים פלסטינים העוברים דרך מעבר רפיח.

במהלך חודש מרס ניכרה עלייה קלה במספר הפלסטינים שהשיגו מן הרשויות הישראליות היתרי יציאה מיוחדים ועקב כך הצליחו לחצות את הגבול במעבר ארז (2,463),

צוות מפרקי המוקשים מטעם האו"ם מתחיל בפיצוץ מבוקר של נפלי תחמושת

בתחילת מרס החל צוות מפרקי המוקשים של האו"ם בהשמדתם של נפלי תחמושת שנחשפו קודם לכן ואובטחו מאז תחילת התוכנית לפירוק מוקשים, שהחלה בינואר 2009. עד עתה הצליח הצוות לפירוק מוקשים להשמיד 32 נפלי תחמושת, ש-24 מתוכם היו פגזי זרחן לבן בקוטר 155 מ"מ. התוכנית מתבצעת בשיתוף פעולה עם הרשויות הנוגעות בדבר בעזה ובישראל. בשלושת או ארבעת החודשים הקרובים יתבצעו השמדות הנפלים פעמיים בשבוע, תוך מתן קדימות להשמדת נפלי זרחן לבן, המסוכנים במיוחד לאוכלוסייה ולסביבה. מינואר 2009 וה-25 במרס 2010, צוותי פירוק המוקשים של האו"ם הפועלים בעזה חשפו וסילקו בבטחה סך של 345 נפלי תחמושת, ביניהם 60 פגזי זרחן לבן. כמחצית מנפלי התחמושת התגלו בין חורבותיהם של בניינים שנהרסו.

כוללים בעיקר פסולת בניין ופסולת זכוכית, מתכת, פלסטיק ובטון שנוצרו בתוצאה מן ההרס של אלפי בתים, בנייני ממשלה ותשתיות ציבוריות כמתקפה הצבאית הישראלית "עופרת יצוקה". התערוכה הייתה רק אחת מכמה יוזמות שבהן החלו בעלי תעשיות מקומיים, בכדי לבדוק דרכים אפשריות לחדש את הפעילות התעשייתית תוך התמקדות בשימוש בחומרי גלם מקומיים זמינים.²⁰

המצור שהטילה ישראל מאז 2007 על תנועת סחורות במעברי הגבול הביא, הלכה למעשה, לקריסת המגזר הפרטי, ובעקבותיה לעליית שיעורי האבטלה, מ-32 אחוזים ברביע השני של 2007 ללמעלה מ-44 אחוזים ברביע האחרון של 2009.²¹ המגזר התעשייתי היה מן הנפגעים קשה ביותר מן המצור. לדברי התאחדות התעשיינים הפלסטינית וארגון הסחר הפלסטיני (PalTrade), עד לסוף 2009 נסגרו כלייל 70 אחוזים מתוך כ-3,900 מוסדות התעשייה שפעלו בעזה לפני המצור, 20 אחוזים פעלו בכ-10 אחוזים מקיבולתם, ו-10 אחוזים פעלו בעד מחצית מקיבולתם.²² יתרה מכך, 324 מוסדות תעשייתיים נהרסו או ניזוקו במהלך מתקפת "עופרת יצוקה", מה שייקר מאוד את פתיחתם מחדש מרגע שהתנאים ישתפרו.

סוגיות ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש

את כלכלתה הגליטימית של עזה. בנוסף הביע הולמס את דאגתו מן המצב בשטח C של הגדה המערבית, שהבנייה והפיתוח הפלסטינים אסורים בו למעשה. הוא ציין כי הגדר, הרחבת ההתנחלויות, הגירושים בכפייה והמשך ההריסות לא זו בלבד שמסכנים את מאמצי השלום, אלא שנודעת להם השפעה הומניטרית קשה על קהילות פלסטיניות.

מזכ"ל האו"ם ביקר בישראל ובשפ"כ מן ה-21 עד ה-22 במרס. במהלך ביקורו הדגיש המזכ"ל את מחויבותו של ארגון האומות המאוחדות לעזור לצדדים להגיע בשנתיים הקרובות להסדר הסכסוך בדרכי שלום. המזכ"ל הביע דאגה עמוקה לנוכח "מצבם ההומניטרי המחמיר" של הפלסטינים וקרא לכל הצדדים להגיב באיפוק על המקרים האחרונים של אלימות ומות אזרחים. הוא חזר על עמדת האו"ם, כי התנחלויות ישראליות, לרבות בירושלים המזרחית, אינן חוקיות מתוקף החוק הבינלאומי וקרא להקפאת הפעילות בהתנחלויות, הגירושים וההריסות. בנוסף בירך המזכ"ל על ההחלטות שישראל קיבלה לאחרונה, להרשות את כניסת החומרים הדרושים להשלמת מספר מיזמים של האו"ם, אבל יחד עם זאת ציין כי בהחלטות הללו לא די לתת מענה לצורכי האוכלוסייה.

מרס 2010	פברואר 2010	הגנה על ילדים
2	0	ילדים פלסטינים שנהרגו
0	0	ילדים ישראלים שנהרגו
57	15	ילדים פלסטינים שנפצעו
0	0	ילדים ישראלים שנפצעו
0	8	ילדים פלסטינים שנעקרו עקב הריסת בתים
342	343	ילדים פלסטינים המוחזקים בבתי כלא ישראלים

ביקור של מזכ"ל האו"ם ותת-מזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים בשפ"כ

מן ה-28 בפברואר ועד ה-5 במרס ביקר תת-מזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים ומתאם סיוע החירום, ג'ון הולמס, בשטח הפלסטיני הכבוש כדי לסקור את המצב ההומניטרי בגדה המערבית ובעזה. במהלך הביקור נפגש הולמס עם מספר אנשי ממשל פלסטינים וישראלים, עם נציגי החברה האזרחית והמגזר הפרטי, ועם חברי הקהילה ההומניטרית. הולמס קרא להסרת המצור הישראלי על עזה, בכדי לאפשר את התחלת שיקומו והפעלתו מחדש של המגזר הפרטי, וציין כי המצב הנוכחי רק מסייע להנציח את ההכרח דרך המנהרות, ולערער

גישה הומניטרית

החודש דיווחו עובדי האו"ם וארגונים לא ממשלתיים בינלאומיים על 61 תקריות גישה (עיכובים או מניעת גישה)²³ במחסומים ישראליים בגדה המערבית. אף שמשפר התקריות היה זהה בקירוב למספרן בחודש הקודם (59 תקריות), בחודש מרס הפסידו סוכנויות הומניטריות שעות עבודה בשיעור גבוה יותר ב-40 אחוזים (320 שעות) לעומת כפראר (191 שעות עבודה). מחצית בקירוב מן התקריות המדווחות היו כתוצאה מדרישה של הכוחות הישראליים לערוך חיפושים בתוך כלי רכב של האו"ם. רוב התקריות החודש (73 אחוזים) התרחשו במחסומים הממוקמים על הגדר, בעיקר סביב ירושלים המזרחית או בכבישים המובילים אליה; משמר הגבול הישראלי היה מעורב ב-66 אחוזים מהתקריות.

במשך חודש מרס נכנסו ויצאו את עזה דרך מעבר ארז כ-1,450 עובדים של ארגונים הומניטריים. רק 36 אחוזים מתוכם היו סגל או"ם; היתר היו עובדי ארגונים הומניטריים אחרים. בסך הכול דווח על 14 תקריות שהתרחשו בעת המעבר במעבר ארז. כתוצאה מכך איבדה הקהילה ההומניטרית, תוך כדי הניסיון לעבור במסופים, 44 שעות עבודה, או המקבילה של שישה ימי עבודה. בסך הכול הגישו סוכנויות האו"ם 45 בקשות לאשר כניסה ויציאה של עובדיהן המקומיים דרך מעבר ארז, אל רצועת עזה וממנה. מנהל הקישור האזרחי אישר 36 אחוזים מן הבקשות. אף אחת מן הבקשות לא נדחתה, אולם 64 אחוזים מהן נותרו תלויות ועומדות בשעת כתיבתו

הערות

1. הנתון השני בגודלו של נפגעים נרשם בפברואר 2007, שבו נפצעו 251 פלסטינים בסכסוך ישראלי-פלסטיני ישיר בגדה המערבית.
2. רי "בצלם" http://www.btselem.org/english/firearms/20100328_army_to_investigate_killing_of_youths_in_iraq_burin.asp, החולים בשכם, שערך בגופות נתיחה שלאחר המוות, טען כי נעשה שימוש בתחמושת חיה, וחלק על טענת צה"ל כי נעשה שימוש רק בקליעי מתכת מצפים בגומי.
3. הארץ, <http://www.haaretz.com/hasen/1.1160984/spages.html> ו-Ynet <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,3871823,00-L,0,7340/ynetnews.com/articles.html>
4. רי למשל, "בעיריית ירושלים קיימות תוכניות לבניית 50,000 יחידות דיור נוספות במזרח העיר", "הארץ",

של דוח זה. לבעלי תעודות זהות של הגדה המערבית, ירושלים המזרחית וישראל עדיין קשה עד בלתי אפשרי להיכנס לעזה. בחודש מרס אושרו רק ארבע בקשות של אנשי סגל בעלי תעודות זהות של הגדה המערבית, ירושלים המזרחית ועזה.

עדכון - הליך הפנייה המשולבת (CAP) וקרן החירום ההומניטרית (HRF) (2010)

הליך הפנייה המשולבת 2010 בשטח הפלסטיני הכבש קורא לגיוס 664.4 מיליוני דולרים ארה"ב. נכון ל-29 במרס רמות המימון הינן 70.4 דולרים, או 11 אחוזים מכלל הדרישות. המגזרים שמשכו תרומות עד כה הינם חקלאות - שלושה אחוזים (מכלל הדרישות של המגזר), כסף מזומן לעבודה וסיוע בכסף מזומן (תשעה אחוזים), ביטחון תזונתי (שמונה אחוזים), בריאות ותזונה (שישה אחוזים), הגנה (שבעה אחוזים) ומים, תברואה והיגיינה (שלושה אחוזים).

בחודש מרס מימנה קרן החירום ההומניטרית מיזם אחד של יוזמת הגשרים הקהילתית, הנותנת מענה לצרכים ההומניטריים שהתעוררו בשל מקרי החירום הבלתי צפויים בעקבות השטפויות נחל עזה. המיזם כולל ריקון של מתקני שירותים מוצפים וקידום הבריאות באזור נחל עזה. סך המימון בקרן החירום ההומניטרית הנו 7 מיליוני דולרים.

- 11-ה- במרס 2010, <http://www.haaretz.com/hasite/spages/1155717.html> עופר פטרסבורג, "הנחת היסודות למשבר הבא", ידיעות אחרונות, 11-ה- במרס 2009 עמי 4; על פי הנוסח האנגלי של הכתבה המופץ על ידי INT.
5. "שלום עכשוי", "תכניות עתידיות לבנייה ליהודים במזרח ירושלים", ה-11 במרס 2010. ניתן לקרוא ב: <http://www.peacenow.org.il/site/he/peace.asp?pi=66&docid=4597>. יחידות אלו כוללות גם 1,600 יחידות דיור המתוכננות להתנחלות רמת שלמה, שמשכה אליה בחודש מרס תשומת לב רבה מאמצעי התקשורת; במהלך החודש אישרה הוועדה המחוזית את "הפקדת" התוכניות הללו לביקורת ציבורית.
6. רי ניר חסון, "בעיריית ירושלים קיימות תוכניות לבניית 50,000 יחידות דיור נוספות במזרח העיר",

15. ביצועו של כל סבב נמשך כשבועיים, במחזור חלוקה המתבצע על פני שלושה חודשים.
16. קודם לתקירת זו, ב-1 במרס, הרגו כוחות ישראלים חמוש פלסטיני אחד ופצעו אחר ליד גבול עזה-ישראל.
17. מייד אחרי "עופרת יצוקה" היה מחיר הזכוכית 150-180 ש"ח למ"ר, מאז הקלת האיסור על זכוכית צנחו מחיריה ל-50-20 ש"ח למ"ר.
18. בגיליון פברואר של המעקב ההומניטרי דווח בטעות כי תקרית זו נבעה מתקלה בפעולת הגנרטור.
19. מבין 226 המטופלים שבקשותיהם עוכבו על ידי הרשויות הישראליות, זומנו 30 לריאיון בשירותי הביטחון הכללי הישראליים (שב"כ).
20. ריגם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים, (OCHA), המעקב ההומניטרי, פברואר 2010, עמ' 11.
21. הלשכה המרכזית הפלסטינית לסטטיסטיקה, סקר כוח העבודה, שנים שונות, הגדרה רחבה.
22. התאחדות התעשיינים הפלסטינית וארגון הסחר הפלסטיני, "שנה אחרי המבצע הצבאי: תשקיף על מעברי רצועת עזה ומוסדות תעשייה שנכנעו", ינואר 2010, עמ' 8.
23. נתון זה נמוך בכ-13 אחוזים מממוצע התקריות החודשי לשנת 2009 (69).

7. יעקב לפין, "בתים יהודים בירושלים המזרחית מקבלים אישור מוקדם", *Jerusalem Post*, ה-24 במרס 2010.
8. התוכנית הוגשה רשמית לוועדת התכנון המקומית ב-11 באפריל 2010.
9. תוכנית זו היא אחת מ-19 התוכניות שמזכרו לעיל שזוהו על ידי "שלום עכשיו".
10. גלי צה"ל, ה-8 במרס 2010, שידור בשעה 9 בבוקר.
11. שלום עכשיו, "משרד הביטחון מודה: ברבע מההתנחלויות הפרו את הקפאת הבנייה". פברואר 2010, <http://www.peacenow.org.il/site/he/peace.asp?pi=61&docid=4564>
12. ה-1 במרס (סגר כללי זה החל ב-26 בפברואר), מה-12 עד ה-18 במרס, ובין ה-29 במרס ל-6 באפריל.
13. רי המשרד לתיאום עניינים הומניטריים בשפ"כ, "חמש שנים לאחר מתן חוות הדעת המייעצת של בית הדין הבינלאומי לצדק", יולי 2009, עמ' 17.
14. תכנית המזון של האו"ם, סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם, קרן החירום הבינלאומית של האו"ם לילדים, "סקר ביטחון תזונתי ותזונה בקהילות רועים בשטח C", מרס 2010.

ברשימה המפורטת לעיל ארגוני וסוכנויות או"ם וארגונים הומניטריים מקומיים ובינלאומיים המשתתפים בקבוצות עבודה מגזרית ומספקים בעקביות מידע עבור דו"ח המעקב ההומניטרי:

United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Development Fund for Women (UNIFEM), United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Food and Agricultural Organization (FAO), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), United Nations Office for the High Commissioner of Human Rights (OHCHR), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Relief and Works Agency for

Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process (UNSCO), World Food Programme (WFP), World Health Organization (WHO), Al Haq, Badil, Save the Children (UK), Defence for Children International – Palestine Section (DCI-PS), Oxfam GB, Palestine Hydrology Group (PHG), Campaign for the Right to Enter, ACF-E, AAA, ACPP, ACAD, and members of the Temporary International Mechanism (TIM).

*לפרטים ולמידע נוסף פנו אל יחזקאל ליין, דוא"ל: lein@un.org טל: 02-5829962

הנוסח המחייב הוא המקור בשפה האנגלית, לקריאת פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2010_03_15_english.pdf